

Voorzitter: J. Visser (GL)

Namens de raad: J. van Hoorn (GL), J. van Veen (PvdA), V. Boswijk (D66), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadspartij 100%), D. Brandenburg (SP), I. Jacobs (VVD), D. Swets (S&S), L. Dwarshuis (CU), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN), K. Blauw (PVV)

Namens het college: K. Schuiling (burgemeester)

Namens de griffie: S. van Erp

Ondermijning

00:14:57

Voorzitter: Beste mensen, welkom bij deze raadssessie over het Uitvoeringsplan Ondermijning. Ook welkom aan de mensen, die thuis misschien mee zitten te kijken. Welkom aan de ondersteuning en de publieke tribune, mevrouw Menger. Uiteraard ook welkom aan de portefeuillehouder van het college, de burgemeester. We hebben geen insprekers, dus we doen deze meningsvormende sessie zoals gebruikelijk in twee termijnen. De eerste ronde met politieke vragen, die voor u van belang zijn, en daarna kunt u het debat beginnen. Wie mag ik voor die eerste ronde uitnodigen om een vraag te stellen? Meneer Sijbolts.

00:15:50

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik ben benieuwd of het college iets ziet en meerwaarde ziet in bijvoorbeeld ondermijningsroutes of ondermijningscontainers - wij hebben daar als raad zelf ook een bezoek aan mogen brengen - in te zetten in wijken en dorpen om bewustwording te vergroten? We hebben gezien dat dit bijvoorbeeld in Drenthe ook in een aantal gemeenten is gebeurd. Wij denken dat juist bewustwording ook onder onze inwoners en ondernemers goed is en dat een ondermijningscontainer daarbij zou kunnen helpen. De onderzoekers Tops en Van der Torre formuleerden in het onderzoeksrapport 'Groningse Praktijken' één hoofdaanbeveling: er moet geïnvesteerd worden in de kwantitatieve en kwalitatieve groei van de gemeentelijke veiligheidsorganisatie. In de uitwerking van het college daarna kwam het uiteindelijk op negen fte. We weten niet zeker of dat voldoende zal zijn. We weten ook niet zeker of we daarmee de ambities van dit uitvoeringsplan ten uitvoer kunnen brengen en of we alle doelen kunnen behalen. We zijn benieuwd...

00:16:51

Voorzitter: Welke vragen wenst u daaraan te verbinden?

00:16:53

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Daar was ik aan toe, Voorzitter. We zijn benieuwd of de burgemeester tussentijds terugkomt naar de raad, zodra het beeld ontstaat dat dit nodig is. Dank u wel.

00:17:01

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Swets.

00:17:07

De heer Swets (Student en Stad): Aanvullend op de vraag van de heer Sijbolts. Misschien bedoelt hij dat ook wel met een container. Er zijn gemeenten die

bijvoorbeeld een escaperoom inzetten voor voorlichting voor de inwoners over ondermijning. Hoe kijkt het college ernaar om die in te zetten?

00:17:23

Voorzitter: Verder niemand? Dan geef ik het woord aan de burgemeester.

00:17:44

De heer Schuiling: (onhoorbaar-storing) de kwantitatieve en de kwalitatieve groei en of die op dit moment voldoende is. Op dit moment werken we met een stapsgewijze groei. Het is natuurlijk niet uitgesloten dat uit onze bevindingen gaat blijken dat er nog verdere versterking nodig is, als je nog meer Bibob-onderzoeken wilt doen, dat je extra mensen nodig hebt of dat we in kwalitatieve zin nog bij moeten schakelen. Dan kom ik daarop terug, gemotiveerd met de bevindingen. Ik heb de vraag van de heer Swets niet helemaal begrepen, dus misschien dat hij nog iets meer toelichting kan geven op wat hij bedoelt.

00:19:18

Voorzitter: De heer Swets.

00:19:19

De heer Swets (Student en Stad): Dank, Voorzitter. Er zijn verschillende gemeenten in Nederland die een ondermijningsbus of een soort ondernemingmijningspel inzetten om inwoners spelenderwijs kennis te laten maken met de gevaren van ondermijning, hoe ze dat herkennen en wat ze mee kunnen doen. Ik vroeg me af of het college mogelijkheden ziet om dat ook in Groningen in te voeren?

00:19:41

Voorzitter: De burgemeester.

00:19:43

De heer Schuiling: Nog niet, maar het zou onderdeel kunnen zijn van het antwoord op de vraag die 100% Groningen net gesteld heeft. Het vergt echter ook weer een investering en opzet. Op dit moment heeft het opbouwen van de organisatie onze prioriteit.

00:20:03

Voorzitter: Dank u wel. Dan vermoed ik dat we toe zijn aan de tweede ronde, waarin u met elkaar in gesprek kunt gaan en met de portefeuillehouder. Wie mag ik als eerste daarvoor uitnodigen? Nou, heel enthousiast allemaal. Meneer Van Veen, Partij van de Arbeid.

00:20:26

De heer Van Veen (PvdA): Dank voor het woord, Voorzitter. Alleen ga je snel, maar samen kom je verder. Een veel gehoord cliché, maar net als de meeste clichés gelukkig wel waar. Daarom is het goed om te lezen dat Groningen met het Uitvoeringsplan Ondermijning dit ook echt provinciaal oppakt, want criminaliteit stopt natuurlijk niet bij de gemeentegrenzen. Volgens Tops en Van der Torre kan juist deze combinatie van stad en Ommeland een voedingsbodem zijn voor de criminaliteit. Daarom is het heel goed dat er op die manier naar gekeken wordt. Ook vinden we het fijn dat er niet alleen gekeken wordt met een soort van 'Law & Order blik', maar juist ook met de menselijke maat, waarbij ook oog is voor het feit dat bijna elke dader ook een slachtoffer is en dat we dus naast stevig ingrijpen, ook zorg en

sociaal werk moeten organiseren, zodat een alternatief voor de criminaliteit geboden wordt.

00:21:10

De heer Van Veen (PvdA): We hebben nog drie punten die we mee zouden willen geven aan het uitvoeringsplan, want in de basis zijn we als PvdA er echt blij mee. Ten eerste hebben we twee maanden geleden een ethische commissie ICT ingesteld in de gemeente Groningen. In deze aanpak wordt ook regelmatig benoemd dat de data geanalyseerd wordt en ik vermoed dat dit de komende jaren alleen maar meer gaat gebeuren. Kan de burgemeester toezeggen dat die nieuwe ethische commissie daarin betrokken wordt? Ik wil daarmee niet zeggen dat het dus allemaal niet moet kunnen. Wij denken juist dat het wel kan, maar het moet verstandig en daarvoor is die ethische commissie juist een goed middel. Ten tweede geldt de aanpak Preventie met Gezag, die onderdeel is van deze aanpak, alleen voor de gemeente Groningen. Dan bedoel ik specifiek de repressieve aanpak van de harde kern. Dat is die Top X-aanpak, wat ze onder andere in Amsterdam ook hebben en waarbij je een aantal veelplegers intensiever aan het begeleiden bent. Wij denken dat dit goed werkt, maar gelet op mijn opmerking over regionale samenwerking zou dit wat de PvdA betreft ook regionaal opgepakt moeten worden. We kunnen ons voorstellen dat namelijk ook die veelplegers prima kunnen verhuizen tussen gemeenten. Overweegt de burgemeester om ook de andere gemeenten hierin mee te nemen?

00:22:28

De heer Van Veen (PvdA): Tenslotte, is in de raad van april op initiatief van de PvdA een motie ingediend en uiteindelijk ook aangenomen over ondermijning op bedrijventerreinen. We vinden het goed om te lezen dat daar nu ook in de uitvoeringsagenda aandacht voor is en dat er met een publiek-private samenwerking gekeken wordt om het tegen te gaan. We kijken uit naar, om bij het vervolg, daar nog uitgebreid over te spreken, als we het over de bedrijventerreinen hebben. Tot zover.

00:22:52

Voorzitter: Dank u wel. De heer Boswijk.

00:22:56

De heer Boswijk (D66): Dank u wel, Voorzitter. Ik zou graag willen beginnen met een dankwoord aan politie, brandweer, boa's, hulpverleners, jeugdwerkers en iedereen die zo betrokken en begaan is bij het waarborgen van de veiligheid in onze gemeente. Daarbij hoort natuurlijk ook onze burgemeester. Het afgelopen jaar was namelijk allesbehalve een rustig jaar voor de gemeente. Er vonden meerdere explosies in de binnenstad plaats en ook verschillende schietpartijen in het centrum en in onze wijken. Hoewel die wellicht niet allemaal één op één te koppelen zijn aan georganiseerde ondermijnende misdaad, zetten ze de veilige leefomgeving van onze inwoners natuurlijk wel onder druk. Om in vrijheid te kunnen leven is een veilige leefomgeving van essentieel belang. De rapporten 'Groningse Praktijken' en 'Ondermijning in het Ommeland' hebben aangetoond dat een brede aanpak voor ondermijning noodzakelijk is. Met het Uitvoeringsplan Ondermijning komt de gemeente met een stevige reactie op deze rapporten. De in het plan opgenomen interventies en ambities voor de aanpak van ondermijning zijn wat onze fractie betreft te prijzen, evenals de regionale samenwerking. Ik zou graag verder stil willen staan bij twee van de thema's die in het plan genoemd worden.

00:24:00

De heer Boswijk (D66): Allereerst gaat het dan om het thema gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime. Als samenleving staan we op dit moment natuurlijk voor razendsnelle ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en kunstmatige intelligentie. Deze ontwikkelingen bieden weliswaar grote mogelijkheden, maar dat geldt helaas ook voor de georganiseerde misdaad. Cybercrime raakt dan ook steeds meer mensen en het is daarom heel goed dat cybercrime een prominente plek heeft gekregen in het uitvoeringsprogramma en dat er actief wordt gewerkt aan het weerbaar maken van onze inwoners en de gemeentelijke organisatie. In het uitvoeringsplan wordt gesproken van digitale weerbaarheidstrainingen onder andere op basisscholen. Mijn fractie vraagt zich af of het college ook een mogelijkheid zit om die trainingen uit te breiden naar middelbare scholen en om deze training uitgebreider aan te bieden.

00:24:44

De heer Boswijk (D66): Tot slot zou ik graag nog stilstaan bij het thema drugs. Als D66 zijn we natuurlijk blij om te zien dat het experiment Gesloten Koffieshopketen hier terugkomt - dat zal u allen niet verrassen - met name omdat experts aangeven dat de regulering van de wietteelt een groot dempend effect op de lokale criminaliteitscijfers zou kunnen hebben. Wij zien daarom heel erg uit naar de concrete stappen en we zouden heel graag actief op de hoogte worden gehouden van de voortgang rondom de pilot, want wat ons betreft kan het daarmee niet snel genoeg gaan. Dank u wel.

00:25:13

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Swets.

00:25:17

De heer Swets (Student en Stad): Dank, Voorzitter. Onze fractie is heel erg blij met de uitbreiding van de capaciteit om Bibob-toetsen toe te passen, zodat we meer bestuurlijke controles kunnen uitvoeren. We waren in het kader van de regionale aanpak benieuwd of het mogelijk is om dat misschien ook regiobreed intensiever op te pakken. Ondernijning is een probleem van en voor de hele samenleving. Met name jongeren en zorgbehoevenden zijn vaak slachtoffer en mogelijk ook dader. We moeten met zijn allen bewust worden, alert zijn en duidelijk de Groningse normen uitspreken en handhaven. Het geven van voorlichting en training is één van de plannen in het uitvoeringsprogramma. Echter, hoe bereik je daarmee een heel groot publiek en maak je de Groningse jongeren weerbaarder tegen criminaliteit en ondernijning? Dat was ook een beetje waar ik net op doelde bij mijn vraag in de eerste termijn. Bij cybercrime zien we heel specifiek in het programma terugkomen dat basisschoolleerlingen zich spelenderwijs bewust worden van online kwetsbaarheden. We zijn daarom ook benieuwd hoe het college dit voor zich ziet bij de overige sectoren en hoe we op al die sectoren onze inwoners daarin meenemen.

00:26:24

De heer Swets (Student en Stad): Tenslotte vinden wij het zorgelijk dat er zoveel corruptie en ondernijning plaatsvindt in de vastgoedsector. Daar zijn studenten relatief vaak de dupe door het grote gebrek aan fatsoenlijke woonruimte. We hebben het vorige week ook met de raad gehad over de grootschalige fraude met energielabels en de machteloosheid van de gemeente om daartegen op te treden.

Nu snap ik dat Bibob een heel zwaar en krachtig instrument is. Ik wil echter wel in ieder geval uitspreken dat onze fractie de fraude met energielabels zeer hoog opneemt en dat we wat ons betreft ook de zwaarste middelen niet schuwen om te zorgen dat partijen, die daarvoor veroordeeld worden door het Openbaar Ministerie, nooit meer zaken mogen doen met of in onze gemeente.

00:27:06

Voorzitter: Mevrouw Armut, voor woordvoering of hebt u een vraag? Meneer Brandenburg heeft wel een vraag? Gaat uw gang.

00:27:14

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik ben wel benieuwd wat Student en Stad vindt. Stel, je doet bij zo een 'vastgoedbaas' een Bibob-toets en daar komt uit dat hij fout zit. Wat doen we dan met zijn panden? Onteigenen en als gemeente uitbaten? Hoe ziet u dat?

00:27:30

Voorzitter: Meneer Swets.

00:27:31

De heer Swets (Student en Stad): Volgens mij wordt de Bibob-toets voornamelijk toegepast op het moment dat er een aanvraag voor een vergunning wordt ingediend. Op het moment dat er dan naar voren komt dat iemand is veroordeeld voor fraude met energielabels en echt onze Groningse huurders enorm heeft benadeeld, dan zou dat wat ons betreft een reden zijn om die vergunning niet toe te kennen.

00:27:50

Voorzitter: Helder antwoord. Mevrouw Armut voor de woordvoering.

00:27:54

Mevrouw Armut (CDA): Dank, Voorzitter. Het uitvoeringsplan laat duidelijk zien dat we ondermijning in onze gemeente niet tolereren en dat kan ook niet. Er gebeurt in deze gemeente en in de omliggende regio te veel wat niet kan met enorme schade voor inwoners. Denk aan de criminele wereld, die schuilt achter drugs. Denk aan de ernstige schade die wordt aangebracht aan kwetsbare slachtoffers van mensenhandel. Denk aan de frauduleuze wijze, waarop de Groningse woonvoorraad soms wordt gebruikt. Dit zijn dingen die we niet door de vingers kunnen zien en we zien daarom graag dat met dit uitvoeringsprogramma daad bij het woord wordt gevoegd. In het bijzonder de intensivering van de toepassing van de Wet Bibob en de aanpak van drugscriminaliteit zijn twee ontwikkelingen die het CDA graag ziet, juist ook vanwege de grote impact op onze inwoners.

00:28:35

Mevrouw Armut (CDA): Denk aan de effecten van zorgfraude, waarbij fraudeurs opzettelijk kwetsbare inwoners gebruiken om geld te verdienen. Denk aan de uitbuiting van mensen in de seksbranche. Denk aan het onder druk zetten van inwoners, bijvoorbeeld studenten, om onder slechte omstandigheden in woonruimten te wonen. Juist om deze mensen te beschermen, is de intensivering van de Wet Bibob, uiteraard naast andere interventies, hard nodig. Denk ook aan de grote impact van drugs en drugscriminaliteit. Het gebruik ligt in Groningen ontzettend hoog en het is geen verrassing dat er een illegale wereld achter schuilt, die ook heel actief is. We steunen het college volledig bij de aanpak hiervan. Wel vinden we het belangrijk dat

ook gebruikers zich bewust zijn van de keiharde wereld die hierachter schuilgaat. Nog los van de grote milieuschade die het oplevert en de gezondheidsproblemen die het kan opleveren, gaat achter elk lijntje een keiharde wereld schuil, waarin jongeren geronseld worden, agenten voor een steeds grotere uitdaging komen te staan en noem het maar op. De strijd tegen de drugscriminaliteit is kortom niet één die zich maar aan één kant afspeelt.

00:29:38

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Van der Laan.

00:29:42

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Woordvoering.

00:29:43

Voorzitter: Dat begrijp ik.

00:29:46

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Als fractie zijn wij blij met het uitvoeringsplan, zoals het er nu ligt. Een uitvoeringsplan, waarin we structuur en prioriteit aanbrengen met betrekking tot een aantal gerichte vormen van ondermijning. De onderzoekers Tops en Van der Torre hebben ons allen de ogen geopend. Meer fte en meer samenwerking met andere Groningse gemeenten kunnen ondermijning bestrijden, maar natuurlijk niet helemaal voorkomen. Ook het uitgangspunt dat de aanpak niet alleen van belang is voor onze eigen gemeente, maar ook voor de regio, bevalt ons. Groningen is tenslotte geen eiland.

00:30:23

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): We hebben wel ernstige twijfels of er voldoende politiecapaciteit en handhavingscapaciteit is. De problemen zijn dusdanig groot dat wij de oplossing niet zien in enkele extra fte's, zoals het plan schetst. Ook moet de inzet met extra capaciteit niet ten koste gaan van de bestrijding van kleine criminaliteit, iets waar we ons ook zorgen over maken gezien de pakkans en het lage aantal opsporingen van kleine criminaliteit binnen onze gemeente. De invoering van gesloten koffieshopketens kan ook soelaas bieden ten einde drugscriminaliteit te voorkomen. Drugscriminaliteit is toch wel één van de hoofdpijlers van veel veroorzaakte problemen, zoals CDA ook schetste, ook in Groningen. Tot zover, Voorzitter.

00:31:10

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Sijbolts, gaat uw gang. U geeft voorrang aan mevrouw Jacobs? Dan doe ik dat ook.

00:31:19

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter en meneer Sijbolts. Dank voor het plan van aanpak van ondermijning. Wij zijn blij dat onze ogen zijn geopend en we zijn ook blij met de extra inzet die vorig jaar gepleegd is voor het opzetten van de nieuwe afdeling. Ondermijning, weten we allemaal, is ontwrichtend in de samenleving. Juist ook, omdat dat de boven- en onderwereld door elkaar heen lopen en - één van de vorige sprekers zei het al - dader en slachtoffer ook door elkaar heen loopt. Van slachtoffer zie je dat mensen heel snel dader worden. Daar zit wat ons betreft ook de bewustwording in. Wat mij een beetje zorgen baarde, is dat we weerbaarheidstraining op basisscholen doen. Dat heeft een beetje te maken met dat

we vorige week op bezoek zijn geweest bij een aantal schoolbesturen. Wij leggen de verantwoordelijkheid toch veel bij scholen neer, terwijl wij de behoefte wel zien. Wij kunnen ons ook voorstellen...

00:32:20

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): De burgemeester verschijnt vele malen in filmpjes op allerlei sociale mediakanalen. Daar zou volgens mij ook best heel wat gedaan kunnen worden om bijvoorbeeld ouders te attenderen op wanneer moet je bij je puber alert zijn, welk gedrag vertoont die en wanneer zou er iets aan de hand zijn. We zien dat een stad als Breda daar ook hele goede voorbeelden in het verleden heeft gehad. Wij zouden dus ook willen vragen: hebben jullie daar wel eens naar gekeken en zijn jullie ook van plan om daarnaar te kijken? Wat wij zelf een beetje missen in het plan en dan kijk ik op pagina vijf van hoofdstuk twee. Daar staat: 'Onze ambitie is ondermijnende criminaliteit en ondermijnende praktijken aan te pakken en te voorkomen'. Wij zien veel meer een technisch theoretische beschrijving en wij vragen ook nog een normatief kader voor de ambities. Wanneer zijn de ambities geslaagd en welke prestatie-indicatoren zouden we daaraan willen hangen?

00:33:19

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): We zien bijvoorbeeld dat de pandbrigade heel goed werkt. We hebben vorig jaar natuurlijk gehoord, dat zij een één op één succes hadden. Dat geeft alleen maar aan dat het voorwerk heel goed is gedaan en dat we prima weten waar we naartoe kunnen gaan. We zien echter ook nog in onze binnenstad nog tal van plekken...

00:33:37

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Als we de ondermijningsroute lopen, dan is het natuurlijk altijd heel bijzonder dat de politie ook echt kan zeggen: "Daar zit wat, daar zit wat, daar zit wat en daar zit wat" en als we een jaar later daar lopen, wijzen we nog dezelfde panden aan. Welke prestatie-indicatoren zou het college blij mee zijn en wanneer kunnen we die verwachten? Wat ons betreft is en blijft het heel belangrijk dat we preventie en repressie hand in hand laten gaan. Dat zien wij ook op die manier terug en daar zijn we blij om. Tot zover, Voorzitter.

00:34:10

Voorzitter: Dank u wel. Wie? Meneer Sijbolts.

00:34:17

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, laat ik beginnen met zeggen dat ik blij ben met de toezegging van de burgemeester dat hij, wanneer er meer personele inzet nodig is, bij de raad terugkomt. Dat is namelijk in onze ogen ook nodig om te komen tot een robuuste veiligheidsorganisatie. Daarmee voorkomen we in onze ogen ook herhaling van het verleden en daarmee voorkomen we dat mede door politieke keuzen onvoldoende budget beschikbaar is voor openbare orde, veiligheid en handhaving. Voorzitter, ik heb destijds ook gezegd bij de bespreking van het rapport, ondermijnende criminaliteit is een sluipend gif dat langzaam maar zeker leidt tot het afsterven van de wortels van de democratische rechtsstaat en het gaat ten koste van economische sectoren. Ondermijnende criminaliteit tast de fundamenten aan van een open samenleving. Mijn fractie blijft zich in dat opzicht ook zorgen maken over blijvende geweldsincidenten bijvoorbeeld voortvloeiend uit drugsconflicten in onze regio en de beperkte politiecapaciteit die daar misschien wel

mede debet aan is of in elk geval niet zorgt voor een snelle opsporing. We moeten te allen tijde voorkomen dat we achter de feiten aanlopen.

00:35:27

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Onze fractie, de fractie van Stadspartij 100% voor Groningen, vindt het ook goed dat zorgfraude wordt aangepakt. Het mag namelijk wat ons betreft een grof schandaal genoemd worden dat er lieden in onze samenleving bestaan die misbruik maken van kwetsbare inwoners en over de rug van kwetsbare inwoners zichzelf verrijken. Dat handelen mag wat ons betreft ook crimineel genoemd worden. Preventie, kwaliteits- en integriteitseisen aan de voorkant zijn van groot belang. Het is dan ook goed in dat opzicht dat de gemeente ook naar zichzelf kijkt waar het overeenkomsten met derden betreft. In de overeenkomsten wordt een integriteitsclausule toegepast, zodat bij ernstige integriteitsrisico's de overeenkomst kan worden beëindigd. Dat zo op schrijven, is volgens mij ook een waarschuwing naar de partijen die zaken willen gaan doen met de gemeente. Waar het de versterking van de informatiepositie betreft, is het goed om op lokaal niveau te investeren in de continuïteit en de meetbaarheid van de inzet van de gemeente. Dat is in onze ogen goed, leidt tot meer inzicht, leidt tot een gerichtere aanpak en maakt verscherping van de aanpak ook mogelijk.

00:36:38

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Datzelfde geldt ook voor regionale samenwerking en de bewustwording. Vooral bewustwording van onze ondernemers en inwoners is belangrijk en dat zorgt voor extra oren en ogen in de wijk. In dat opzicht zou wat ons betreft de terugkeer van een buurtconciërge ook best een welkome aanvulling kunnen zijn. Ik weet dat we dat nu met het beperkte geld niet gaan regelen, maar dat is zeker iets waar wij in de toekomst naar zouden willen gaan kijken. Voorzitter, laat ik tot slot namens mijn fractie de medewerkers van Openbare Orde en Veiligheid en Toezicht en Handhaving veel succes wensen met het bestrijden van ondermijnende criminaliteit in onze gemeente.

00:37:22

Voorzitter: Ik ben vergeten u te melden aan het begin van de vergadering dat de spreektijd twee en een halve minuut is. Dat heeft in één geval tot een overschrijding geleid. Ik zeg niet wie, maar houd er een beetje rekening mee. Meneer Van Hoorn.

00:37:41

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, laat ik beginnen met mij aan te sluiten bij de laatste woorden van de heer van de heer Sijbolts van de Stadspartij. Ook vanuit mijn fractie dank uiteraard. Voorzitter, we hebben het meer dan eens in de afgelopen periode over ondermijning gehad en dat is ook niet meer dan terecht. Het is een hardnekkige vorm van criminaliteit met veel verschijningen en ironisch genoeg is het toch ook vaak juist onzichtbaar. Het profiteert juist en maakt ook misbruik van mensen in de meest kwetsbare posities. Tegelijkertijd en haast vanzelfsprekend houdt het zich niet aan de gemeentegrenzen. Al met al is het een enorm probleem en tegelijkertijd een zeer complex probleem in onze samenleving. Het mooie aan het stuk dat voor ons ligt, dat op onze goedkeuring kan rekenen, is dat het recht doet aan zowel de ernst van het probleem als ook aan de complexiteit ervan. Er wordt actief samenwerking gezocht met de omliggende gemeenten en de provincie, de

relevante partners en ook qua kennis wordt samengewerkt om onze informatiepositie, waar het uiteindelijk allemaal mee begint, intensief te versterken. Tegelijkertijd worden er belangrijke nuances en ingewikkeldheden benoemd. Zoals mevrouw Jacobs van de VVD ook al zei, het slachtofferschap en ouderschap is vaak niet zwart-wit is en vaak gaat het juist tegelijkertijd of het één gaat voor het ander. Fijn dat daar aandacht aan wordt besteed en dit ook actief wordt benoemd. Hetzelfde geldt voor het informatie vergaren. Dat moet gebeuren binnen de kaders van de privacywetgeving en de actieve koppeling die ook continu terugkomt tussen repressie en preventie, zowel in het beleid als ook in de praktijk, zoals die beschreven wordt.

00:39:11

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, het zal u niet verrassen, mijn fractie steunt de ingeslagen weg en de gekozen ambities en daarbij behorende interventies. Fijn ook dat er een concreet tijdspad bij is geleverd om te volgen, want wij zijn benieuwd naar de uitwerking en de volgende concrete stappen op dit thema. We zullen dit met interesse volgen. Tot zover, Voorzitter.

00:39:32

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Van Zoelen.

00:39:37

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter en dank voor het Uitvoeringsplan Ondernijning. Het rapport van Tops en Van der Torre heeft een goede slinger gegeven om ondernijning aan te pakken en aangetoond waar je moet kijken en waar het zit. Ondernijning, het is al gezegd, is vaak onzichtbaar, dus het is ook belangrijk dat we signalen oppakken. De criminele sector professionaliseert zich. Ze gedragen zich als ondernemers en kwetsbare jongeren kunnen daar een toekomst in zien. Daarom is het ook belangrijk dat we vroegtijdig signaleren bij jongeren en dat we hen op het juiste pad brengen en dat we die signalen dus ook tijdig oppakken. Onzichtbaarheid zit bijvoorbeeld ook in de prostitutie en in de mensenhandel, dus het is ook goed om daar een oog op te krijgen. Het aanpakken van ondernijnende criminaliteit zit voornamelijk in het zichtbaar maken van criminaliteit en waar dat zit. Om signalen op te pakken is het ook belangrijk dat mensen snel aangifte kunnen doen. We hebben vandaag daar nog wat technische vragen over uitgestuurd, we wachten nog op antwoord, want we zijn benieuwd van hoe lang die wachttijden in het noorden zijn.

00:40:48

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Verder vinden we het belangrijk dat er aandacht is voor dat wat kwetsbaar is. We zien bij de drugscriminaliteit bijvoorbeeld dat er veel milieu-afval is en dat baart ons zorgen. Het is ook belangrijk om te kijken, wat je uit de criminaliteit kunt halen. Je hebt vaak niet veel handvaten, maar dat we oog hebben, zodat bijvoorbeeld dieren, milieu en dat wat kwetsbaar is niet door menselijke criminaliteit vernietigd wordt. Tot slot, er ligt een mooi uitvoeringsplan. Ik sluit me aan bij GroenLinks, er ligt een tijdspad en we zullen het nauwlettend volgen. We zullen het hier waarschijnlijk ook nog vaak over hebben.

00:41:32

Voorzitter: Dank u wel. Ik heb nog drie fracties die ik nog niet heb gehoord, dacht ik. Meneer Dwarshuis.

00:41:40

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dank u, Voorzitter. Mijn fractie is ook blij met de aanpak die nu wordt voorgesteld en dat het uitvoeringsplan er ligt. We hebben hier eind vorig jaar - in oktober volgens mij, als ik me goed herinner - ook over gedebatteerd en toen was onze oproep: laten we naar de uitvoering gaan. We zien dat er grote stappen door de gemeente worden gezet in het aannemen van extra boa's en extra ambtenaren die Bibob-toetsen doen. Daar zijn we blij mee dat, want volgens ons is criminaliteit voorkomen echt belangrijk. Echter, als het ontstaat en het is er dan is aanpakken en handhaven ook belangrijk. Zo laten we namelijk als maatschappij zien dat criminaliteit niet mag lonen hier in Groningen en laten we zien dat er straf staat op het plegen van criminaliteit.

00:42:31

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): We zijn blij dat er een regionale aanpak is gekomen en dat we het breder zien dan alleen de gemeentegrenzen. Dat we het breder zien dan alleen de gemeente en de politie en dat we samen met partners gaan kijken hoe we criminaliteit beter in het zicht kunnen brengen, beter kunnen bestrijden en ook hoe we dat bijvoorbeeld kunnen voorkomen. We willen net als het CDA aandacht vragen voor de ondermijnende functie van drugs en ook de normalisering. Het gaat nu over de aanpak en de handel in drugs, maar het steeds normaler worden van drugs gebruiken, vinden wij ook erg zorgelijk. We zien in het plan dat er inderdaad wordt ingezet op het samenwerken met partners, bijvoorbeeld in het bedrijfsleven. Wij gaan er ook vanuit, dat er wordt samengewerkt met bijvoorbeeld hotels en dat daar voorlichting wordt gegeven over hoe zij bijvoorbeeld illegale prostitutie in hun hotel kunnen herkennen en tegengaan. Daar hebben wij volgens mij anderhalf jaar geleden aandacht voor gevraagd en ik denk dat het goed is dat dit blijft gebeuren.

00:43:43

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Voorzitter, we zijn dus heel tevreden en we kijken vol verwachting uit naar het eerste evaluatiemomenten als de burgemeester weer terugkomt bij de raad met de vraag of de aanpak werkt. Zoals de Stadspartij 100% voor Groningen ook zei, dan is het nog maar de vraag of we genoeg capaciteit hebben of dat we daar meer in moeten investeren. Dank u wel.

00:44:08

Voorzitter: Dank u wel. Met twijfels. Meneer Brandenburg, gaat uw gang.

00:44:16

De heer Brandenburg (SP): Ja, vooruit dan maar, Voorzitter. Ik heb nog heel even zitten twijfelen of ik hier nu weer een analyse zou geven hoe 30 jaar laissez-faire beleid in de economie een voedingsbodem heeft geschapen voor allerlei ondermijnende criminaliteit in de woningmarkt en het ongebreideld profiteren van ongereguleerde arbeidsmigratie. Ik heb nog even getwijfeld om hier mijn frustratie en ergernis uit te spreken dat nota bene de hiervoor verantwoordelijke partij, de VVD, het hier over preventie heeft. Echter, Voorzitter, ik doe dat allemaal niet...

00:44:48

Voorzitter: U ging het niet doen, maar...

00:44:49

De heer Brandenburg (SP): Ik ging het niet doen, Voorzitter, want volgens mij is er brede steun voor deze aanpak en dit plan in deze raad en moeten we die zegeningen tellen. Wij wensen het college heel veel succes met de uitvoering hiervan.

00:45:03

Voorzitter: Kort maar krachtig. Mevrouw Blauw heb ik nog over. Gaat uw gang.

00:45:09

Mevrouw Blauw (PVV): Dank u wel, Voorzitter. Wij zijn ook blij met dit uitvoeringsplan. Wij gaan toch wat vragen stellen over wat ons is opgevallen. Laat ik beginnen met drugs, wat ook door het CDA werd aangehaald. In Groningen ligt drugshandel op een stevig niveau en afgelopen jaren is duidelijk geworden dat er veel drugs gedeald worden. Binnen de gemeente zien we ook veel geweldsincidenten voortvloeien uit drugsconflicten. Er zijn genoeg analyses hierover. Vaak ligt armoede hier ook aan ten grondslag, want snel en veel geld verdienen is bij kansarme jongeren die niets te verliezen hebben nu eenmaal aantrekkelijk. Wellicht is het dus goed om de kern van dit probleem aan te pakken. Dat is vrij complex en zal ook met verschillende experts moeten worden aangepakt wat ons betreft. Dan mensenhandel. De PVV heeft eind 2022 een motie ingediend om grensoverschrijdende mensensmokkel te onderzoeken en een bovenregionaal onderzoek te laten uitvoeren...

00:46:10

Voorzitter: Mag ik u even onderbreken? U heeft een interruptie van meneer Swets.

00:46:16

De heer Swets (Student en Stad): Mevrouw Blauw ging er redelijk rap doorheen bij het stukje drugscriminaliteit. Het werd mij niet helemaal duidelijk wat volgens de PVV de kern van het probleem is, dat aangepakt moet worden.

00:46:28

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:46:31

Mevrouw Blauw (PVV): Wat ik al aangaf, de kern van het probleem is armoede en kansarme jongeren. Ik gaf ook aan, dat dit een vrij complex probleem is en een vrij complexe groep. Als je dat aanpakt en wellicht die armoede, dan kun je ook wat tegen de grootschalige drugshandel doen.

00:46:56

Mevrouw Blauw (PVV): Even kijken, hoor. Ik had het over de motie. Ik begreep vanuit mijn fractie dat er niets met die motie is gedaan, terwijl er wel een toezegging op gedaan is. Goed, dat is misschien ook wel een beetje een technische vraag. De criminogene branches. Voorbeeld hiervan zijn horeca, telefonie, schoonheid en de autobranche. Wij vroegen ons af of kappers en nagelstudio's hier ook onder vallen, want we krijgen signalen dat hier ook van alles misgaat. Ook krijgen we signalen dat er illegaal gegokt wordt op voetbalwedstrijden in bepaalde cafés. Is dat ook in onderzoek? Dit is ook al genoemd. Er is vorige week uitgebreide discussie over gesjoemel met energielabels geweest, dus daar ga ik nu verder niet op in. Wat ik ook nog even wil aanhalen, is dat wij een netwerk opbouwen met bijvoorbeeld

ondernemers en brancheorganisaties, WIJ Groningen, woningcorporaties en andere relevante partijen om vermenging van de onder- en bovenwereld tegen te gaan. Met name de nachthoreca wordt in het rapport 'Groningse Praktijken' een sleutelrol toegedicht en afgezien van aanscherping van het vergunningenbeleid vragen wij ons af of het college nog andere interventies in overweging heeft, zoals misschien undercover. Dank u, Voorzitter.

00:48:21

Voorzitter: Dank u wel. Volgens mij hebben we iedereen gehad en ik merk vrij veel brede steun met hier en daar wat accenten en vragen. Ik zou zeggen: ik stel de burgemeester nu in de gelegenheid om daarop te reageren.

00:48:39

De heer Schuiling: Dank, Voorzitter. Ik heb niet van alle fracties vragen gehoord. Ik zal proberen om zo goed mogelijk de vragen die ik wel heb gehoord te beantwoorden. Er is een aantal vragen, dus ik doen ze even staccato ook vanwege de beperkte tijd. Kan de Ethische Commissie worden betrokken? Daar hebben we nog geen gesprek mee gehad, maar dat gaan we wel doen. Daar komen we dus naar bevind van zaken op terug. Aanpak Preventie met Gezag kan dat ook regionaal? We opereren regionaal, dus op het moment dat we daar een aantal bevindingen hebben of ervaringen mee hebben, zullen we dat uiteraard, als dat relevant is, in de regio bespreken en ook proberen toe te passen. Op het stuk van de bedrijventerreinen is er zeker aanleiding om daar heel goed naar te gaan kijken. Daar komen we ook op terug. Er is een aantal verouderde bedrijventerreinen waar wat zwakke plekken in zitten. Wij controleren daar ook en soms is er reden tot herstructurering en dan zullen we daar ook op terugkomen.

00:49:51

De heer Schuiling: Dan is er aandacht voor het feit - ik trek het maar even wat breder - dat criminaliteit op jonge leeftijd al kan beginnen. Ik kan mevrouw Jacobs geruststellen, er is een ongelooflijk instructieve film met drie burgemeesters in de hoofdrol, twee kinderburgemeesters en een burgemeester die overdag werkt. Die is ook getoond op het basisonderwijs. Misschien is er inderdaad wel reden om daar weer eens een update aan te geven. Dat was toen onderdeel van een wat breder programma met een heel pakket aan lesmateriaal. Destijds zijn we daar in Beijum mee gestart, maar het kan best wat breder en geactualiseerd worden. Voor wat betreft de middelbare scholen, iedereen - ik hoeft dat hier niet uit te leggen - begrijpt dat elke leeftijdscategorie, zeker bij de middelbare scholen, zijn eigen communicatie vereist. Als je het niet goed doet, dan gaat het fout. We hebben de 'geldezelaanpak', dus in die zin werken we ook aan de preventieve kant. Dat betekent dat we kinderen proberen bij te brengen dat je niet zomaar je bankrekening ergens ter beschikking moet gaan stellen voor allerlei dingen. We zijn ook met een 'Reboot'-campagne bezig voor het voortgezet onderwijs. We zijn er ook ervaringen mee aan het opdoen, want het is wel een wat moeilijkere doelgroep om mee te communiceren.

00:51:31

De heer Schuiling: Er is gevraagd naar de voortgang van het wietexperiment en om dat actief te delen. Dat doen we ook af en toe. Als er wat nieuws te melden is, dan komen we daar met een raadsinformatiebrief op terug. Ik verwacht dit jaar wat

ontwikkelingen, nu de experimenten in een paar steden in Brabant in ontwikkeling zijn.

00:51:51

Voorzitter: Ik onderbreek u even, want er is een interruptie van meneer Swets.

00:51:56

De heer Swets (Student en Stad): De beantwoording van de burgemeester met betrekking tot geldezels triggerde mij een beetje, want jongeren met schulden zijn, denk ik, extra kwetsbaar voor criminaliteit. Nu werken we binnen de gemeente met onder andere eurocoaches die jongeren met problematische schulden helpen. Wordt daar dan ook een accent van in het kader van veiligheid bijgezet om jongeren nog extra weg te trekken van de criminaliteit?

00:52:23

Voorzitter: De burgemeester.

00:52:26

De heer Schuiling: Ja, we pakken dat altijd breed op om jongeren bewuster te maken; je denkt dat het heel makkelijk is, maar beseft je dat je in een val loopt. We hebben daar wel een paar hele nare voorbeelden van.

00:52:43

De heer Schuiling: Dan is er een vraag gesteld over prestatie-indicatoren. Zoals ik zojuist al aangaf, we zijn in de opbouw van dit hele programma. Daar horen inderdaad prestatie-indicatoren bij, maar dat vooronderstelt wel dat je al voldoende kennis hebt van het veld om te kunnen beoordelen welke interventies je moet plegen, hoe diep je daarop in moet gaan en ook welke tijd dat vereist. Zover zijn we nog niet. Ik ben het er echter wel mee eens dat we op enig moment ook moeten zeggen, zoveel interventies kunnen we plegen en als we nog dieper erop in willen gaan, dan vereist dat weer deze personele capaciteit. We weten namelijk ongeveer gemiddeld wat bijvoorbeeld een Bibob-onderzoek kost of een andere interventie die we willen plegen en dan kunnen we dat ook gaan doen.

00:53:36

Voorzitter: Mevrouw Jacobs heeft een vraag of een opmerking.

00:53:38

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter en dank u wel voor het antwoord. Kunt u enig zicht geven op wanneer u denkt dat de kennis vergaard is om een termijn te noemen? In welk jaar denkt u dat die prestatie-indicatoren wel zouden kunnen komen?

00:53:51

Voorzitter: Burgemeester.

00:53:56

De heer Schuiling: Ik denk eerlijk gezegd dat we dit jaar nodig hebben om met ons werk door te gaan en verder op te bouwen aan de organisatie. Er is natuurlijk ook nog een gesprek met het openbaar ministerie. Daar hebben we al eerder een keer bij stilgestaan. Als je ziet dat er echt een probleem is in de opsporing, dan kunnen wij wel heel veel dingen doen, maar dan betekent het dat het Openbaar Ministerie of een rechtbank vervolgens niet kan leveren vanwege onderbezetting. Dat heeft

ongetwijfeld te maken met het neoliberale beleid wat hier jarenlang is gevoerd, maar...

00:54:33

De heer Schuiling: Ja, ik doe de handreiking gelijk maar, want dan hebben we dat in ieder geval weer gehad.

00:54:41

De heer Schuiling: In alle serieuheid, het is wel een punt. Je wil als bestuur graag wat bereiken in de samenleving. Heel vaak ben je ook afhankelijk van de inzet van het Openbaar Ministerie en de opvolging van de rechtbanken. We zien dat die hele keten de afgelopen jaren niet echt verwend is met extra capaciteit.

00:55:00

Voorzitter: Mag ik u nog even onderbreken? De heer Van Hoorn.

00:55:04

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Zonder overleg, maar in aanvulling op de vraag van mevrouw Jacobs. We hebben het eerder ook gehad over prestatie-indicatoren überhaupt in het veld van veiligheid. Ik zou in ieder geval het verzoek neer willen leggen om het te voorzien van enige context, omdat soms de getallen, zeker in het kader van veiligheid, lang niet altijd alles zeggen. Het kan ook relevant zijn wat eruit zo een Bibob-onderzoek komt en hoeveel gevallen leiden tot wat. Om dat ook mee te wegen, zodat wij ook iets hebben om het beleid te evalueren op basis van de indicatoren.

00:55:33

Voorzitter: De burgemeester.

00:55:35

De heer Schuiling: Mee eens. Alleen, wat ik probeer aan te geven is dat ik natuurlijk wel kan zeggen hoeveel Bibob-onderzoeken we gedaan hebben afgelopen jaar, maar daar heeft u niets aan. De vraag is inderdaad, zoals u het formuleert, wat heeft het dan opgeleverd. Als dat tot een strafrechtelijke reactie leidt, dat hoef ik u niet te vertellen, dan zijn we twee jaar verder voordat we echt iets kunnen melden, want dan is het door de rechtbank en het hof beoordeeld. Daar gaat het echter niet om. Het gaat erom dat u zegt: "We willen toch proberen wat grip te krijgen op de prestaties en wat ervoor nodig is". Daar ben ik ermee eens en de tijdsplanning die erbij hoort, is volgens mij volgend jaar rond deze tijd. Dat we dan kunnen zeggen, nu beginnen we er grip op te krijgen. Dan kunnen we met iets meer vastigheid...

00:56:25

De heer Schuiling: Ik kan wel van alles gaan roepen, maar daar heeft u niets aan.

00:56:29

De heer Schuiling: Dan is er een opmerking gemaakt over drugs in relatie tot milieucriminaliteit. Ik denk dat ik u er niet van hoeft te overtuigen dat een aantal recente vondsten van gevonden vaten een enorme belasting betekenen voor het milieu; het sijpelt door naar het grondwater. Er zijn enorme kosten aan verbonden, dus ook langs die weg loont het zeker om daar hard op te acteren, dus dat doen we ook. Wij maken gebruik van de koepelinstellingen, bijvoorbeeld Koninklijke Horeca Nederland, om ook het personeel te informeren en voor te lichten over signalen als

mensen zich melden bij een balie, zodat zij kunnen herkennen dat er misschien wel iets anders aan de hand is dan een gewone gast die wil genieten van een leuk concert in Groningen en met hele andere bedoelingen komt. Wij zijn daar afhankelijk van. Wij kunnen iets aanleveren of iets aanbieden, maar daarna moet natuurlijk de koepelorganisatie - ook landelijk - dat oppakken. Volgens mij zijn ze daar heel positief in. Dan is er nog een vraag gesteld over onze activiteiten ten aanzien van bepaalde branches en daarbij zijn nagelstudio's gemeld, maar je kunt bijvoorbeeld ook kappers toevoegen. Klopt, als wij indicaties hebben dat er weer eens een actie nodig is, dan zullen wij dat bij verrassing gaan doen. U heeft volstrekt gelijk, er zijn nog meer van die categorieën en er is zeker aanleiding om daar af en toe te kijken.

00:58:20

De heer Schuiling: De laatste vraag die ik heb genoteerd, heeft betrekking op wat je eventueel nog meer kunt doen bij de horeca. Zoals in het stuk vermeld is, overweeg ik om de exploitatievergunning weer herin te voeren. Dat is ooit in het kader van deregulering geschrapt. Ik ben daar ongelukkig mee, omdat het een handvat biedt om de toch goedwillende horeca-exploitanten een plek te geven onder de zon. Volgens mij is dat in ieders belang en ik heb iets meer toetsingsmogelijkheden als ik ook een exploitatievergunning kan geven. We zijn het aan het verkennen, maar dat komt nog een keer uw kant op.

00:59:08

Voorzitter: Ik dank u wel. Ik kijk rond of er kwesties zijn blijven liggen, die u zodanig van belang vindt, dat u dat toch nog even opnieuw aan de orde wil stellen. Als dat niet het geval is, dan kunnen we, denk ik, vaststellen dat deze brief breed wordt gesteund en dat ik ook niet hoeft te verwachten dat er nog behoefte is om moties of moties vreemd te formuleren ergens op weg naar de raadsvergadering. Dat is ook correct? Dan dank ik u allemaal voor uw bijdrage en voor de bespreking van dit onderwerp. We zien elkaar grotendeels zo meteen om half acht weer terug voor een ander onderwerp. Tot dan schorsen we even.